

1. Miejscowość	CZERNINA	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY MIEJSCOWOŚCI	6. Zawartość załącznika historia cd., istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, bibliografia, źródła, materiały kartograficzne
2. Gmina	Góra		
3. Powiat	górowski		
4. Województwo	dolnośląskie		

Historia cd.: Na historyczny układ miejscowości Czernina składa się ruralistyczny układ zespołu pałacowo – folwarcznego z parkiem, relikty kościoła ewangelickiego, zespół kościoła katolickiego z zespołem plebanii, położone po wsch. stronie głównego traktu komunikacyjnego miejscowości przebiegającego z pñ. na pñd. oraz położony po zachodniej stronie tej drogi układ urbanistyczny miasta wraz z przedmieściami rozlokowanymi wzdłuż traktów komunikacyjnych.

W centralnej części układu ruralistycznego ulokowane jest założenie z rezydencją. W południowej części podwórza usytuowany jest, zachowany do dziś w stanie ruiny, pałac otoczony fosą. Wokół majdanu rozlokowane są budynki folwarczne, w tym XVIII w. oficyna oraz rządcówka Na wsch od zespołu rozciąga się niewielki park. Na północ, w pewnym oddaleniu od w/w założenia, oddzielone pasem zieleni, usytuowane jest drugie, rozległe podwórze folwarczne otoczone zabudową gospodarczą, z gorzelnią po wschodniej stronie. Zespół budowlany założenia pałacowo – folwarcznego jest w złym stanie zachowania.

Na pñd od pałacu zlokalizowany jest zespół kościoła katolickiego z kościołem parafialnym św Wawrzyńca, cmentarzem przykościelnym (XV – XX w.) otoczonym murem. Pomiedzy pałacem a kościołem katolickim zlokalizowany był kościół ewangelicki, z którego do czasów obecnych zachowała się wieża. Cmentarz ewangelicki (wzmiankowany już w XVII w.) został założony na pñ. - zach. od założenia pałacowego (ob. ul. Rydyńska). Na cmentarzu posadowiona jest kaplica z l.20-tych. XX w.

Na zach. od zespołu pałacowego i kościelnego ulokowane zostało miasto z trapezoidalnym rynkiem i regularną siatką ulic. Jego rozplanowanie zachowało się do dziś. Czytelnym pozostaje także miejsce stawu pochodzącego z czasów założenia miasta. W pñd – zach części miasta znajduje się, rozbudowany współcześnie, budynek szkoły ludowej.

W 1948 r. Czernina utraciła prawa miejskie.

Istniejące zagrożenia: rozbiórka historycznej zabudowy, przebudowa historycznych obiektów w sposób powodujący naruszenie ich tradycyjnych wartości, lokowanie nowych obiektów w obszarach i w sposób naruszający historyczną kompozycję oraz układ, w miejscach historycznie nieuzasadnionych, budowa nowych obiektów w ahistorycznej formule, z zastosowaniem materiałów wykończeniowych i kolorystyki obcej lokalnej tradycji budowlanej.

Postulaty konserwatorskie: zachowanie i rewitalizacja historycznej kompozycji i układu przestrzennego miejscowości, rozplanowania dróg, placów, przebiegu linii zabudowy, historycznych podziałów funkcjonalnych, prowadzenie działań i robót budowlanych w zabytkach i obiektach historycznych zgodnie z zasadami ochrony zabytków, w nowych obiektach kontynuacja lokalnej tradycji budowlanej w zakresie kompozycji przestrzennej lokalizacji, skali, gabarytów, rozplanowania, formy architektonicznej, zastosowanych materiałów wykończeniowych, zachowanie i utrzymanie historycznych dominant i wyróżników przestrzennych, w tym: zespołu kościelnego, wieży kościoła ewangelickiego, pałacu z fosą, zespołu pałacowo – folwarcznego z parkiem, utrzymanie czytelnego terenu stawu miejskiego, zachowanie historycznych kamiennych nawierzchni ulic i podwórzy.

Bibliografia, źródła: Gmina Góra. Studium środowiska kulturowego, M. B. Czystoń, D. Wiśniewska, E. Dymarska, Wrocław 2006, Czernina gm Góra pow górowski studium ochrony wartości kulturowych, P. Roczek, D. Trenkler, K. Czartoryski, E. Bałacińska, Wrocław 2020, archiwum zakładowe DWKZ

Materiał kartograficzne

Messtischblatt – nr 4265 arkusz LESTEN 1937 r.

Messtischblatt – nr 4265 arkusz LESTEN 1944 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

sierpień 2024 r.

mgr Beata Basa Miodyńska

